

RANIENIE (32) *sb n*

a jasne (w tym 1 r. błędne znakowanie); końcowe e pochylone; ranie- (11), ranié- (6); ranie- *Mącz* (3); ranié- *Calep*; ranie- : ranié- *SarnStat* (8:5).

sg *N* ranienié (5); -é (1), -(e) (4). $\diamond$ *G* ranieniá (7). $\diamond$ *D* ranieniu (5). $\diamond$ *A* ranienié (9); -é (2), -(e) (7). $\diamond$ *I* ranieni(e)m (1) *BibRadz*, ranieniem (1) *SkarŻyw*. $\diamond$ *L* raniéniu (4).

Sł stp, Cn notuje, Linde brak.

1. Zranienie, zadanie komuś rany, uszkodzenie (zwykle krwawe) czyjegoś ciała, trafienie czymś kogoś; *vulneratio Mącz, Calep, JanStat, Cn; sauciatio Calep, Cn; vulnus JanStat* (28) : Ia ko mnye Iakub Byernath [...] y Iachym Szbyenkov przენayast domu Mego (nayaszdem) y ranyenye vczynyly szkody *ZapWar* 1508 nr 2044; ktorym [mieczem] go przebił pod piąte żebro aż wypłynęły trzewá ie⁸⁰ ná ziemię/ y także zá iednym ránieniem vmárł [percussit eum ... et non iteravit ei, et mortuus est] *BibRadz* 2.Reg 20/10; Invulnerabilis, Nieránny/ trudny ku ránieniu. *Mącz* 511d, 511d [2 r.]; *Calep* 561a, 949a, 1147b; O zgwałceniu domu y w nim rániéniu: o mężobóyftwie y o pomocnikach tákowego gwałtowniká. *SarnStat* 505, 618, 621 [2 r.], 1304.

ranienie kogo (10), *czyje* (1): *UstPraw* D3v, F3, F3v; *BielKron* 103; [św. Piotr] fzedł miedzy nieprzyaciále Páńfkie/ ktore iufz był ná fię ránieniem Málchufzá pobudził: áby tylko pátrzył ná Pána fwego *SkarŻyw* 598; A gdyby téż Szláhcíc dał przyczynę zábičia álbo ránienia siebie proftęgo ftanu człowiekowi: niech będzie karan chłop wedle ftarych Státutów *SarnStat* 619; A pomocnicy vbičia y ránienia fzlácheckiego/ [...] tedy dziešięć grzywien winy pieniężnéy ftronie obráżonéy ma káždy płáćić. *SarnStat* 1173, 619, 649 [2 r.].

ranienie czego [= w co] (1): á zá káždé ránienié przereczonych członków ránnému winá którą piętnádzieftą zowá/ niech będzie zápláconá. *SarnStat* 617.

ranienie w co (1): A do tego im pomogło [...] zátárgnienie miedzy Węgrámi y Polakámi/ dla ránienia wtwarz Piotrá Száfráncá/ ktoremu zá nagrodę dał zarázem Krol Zamek Piefkowá fkáłę *StryjKron* 457.

ranienie czym (1): A ielliby tákié zábićie ábo ránienié było vczynioné z rufznice ftrzelbą/ tedy siedzenié y zapláta czworáka zápláconá bydz ma. *SarnStat* 1170.

W połączeniu szeregowym (1): tylko o té rzeczy [pozwany szlachcic] odpowiedác y fprawowác fie będzie powinien/ które dotykáią fie gwałtu domowégo/ álbo naiázdu ná osobę iáką/ álbo zábičia któregó fzláhcicá/ álbo ránienia *SarnStat* 649.

Szeregi: »ranienie a(l)bo obrażenie« = *laesio seu vulneris offensio JanStat* [szyk 1:1] (2): (nagł) Przeciwko Piątemu [przykazaniu grzechy]. (-) MEzoboyftwo [...]. Ránienie ábo obráżenie ná zdrowiu. *LatHar* 115; *SarnStat* 620.

»zabicie (a. ubicie), (a(l)bo, i) ranienie« = *occisio a. percussio aut (vel) vulneratio JanStat* [szyk 6:1] (7): Wfzelácy miefzczánie w Koronie miefzkáiący/ o zábićie y ránienie koždęgo wiešniaká y fláchty/ máią práwo Polfkie fądzić. *UstPraw* F3v, D3, F3v; *SarnStat* 619, 649, 1170, 1173. [Ponadto w połączeniu szeregowym 1 r.]

2. Rana, krwawiące, (najczęściej) jątrzące się miejsce na powierzchni lub wewnątrz ciała [w tym: czego (3)] (4) :

ranienie czym (1): [*żywica sanguis draconis*] Rany z wrzodow/ albo theż ranienie czym kolwiek wewnętrzne: łpaia j ociekać nie dopuźci *FalZioł* III 30c.

Zwrot: »ranienie goić« (3): [*wódka sporzyszowa*] Ranienie oczu y powiek gich goij *FalZioł* II 11d, I 115a, 116b.

Wyrażenie: »ranienie wewnętrzne« (1): *FalZioł* III 30c *cf* *ranienie czym*.

Szeregi: »ranienie albo owrzedzenie« [*szyk 1:1*] (2): bo ta wonia [*tj. sosnowa*] gdy przydzie do płuż/ ranienie gich albo owrzedzenie goij *FalZioł* I 116b, I 115a.

»rany albo ranienie« (1): *FalZioł* III 30c *cf* *ranienie czym*.

Cf **RANIĆ**

ZCh